

VIDENSPORTAL

om udsatte børn og unge

Har mægling en kriminalitetsforebyggende effekt?

Et svensk studie af knap 1200 unge analyserer om mægling kan reducere recidiv. Analyserne viser en forebyggende effekt.

Af Birgit Mortensen , Socialstyrelsen

FORSKNING

Et møde mellem offer og gerningsmand giver mulighed for at parterne tager del i løsningen af konflikten. I Danmark anvendes det bl.a. gennem [Sekretariatet for konfliktråd, Rigspolitiet](http://konfliktraad.dk/) (<http://konfliktraad.dk/>).

Et svensk studie viser, at mægling mellem offer og gerningsmand har en positiv effekt i form af at reducere tilbagefald til ny kriminalitet. Og effekten er tydelig også tre år efter, at mæglingen har fundet sted.

Studiet viser, at af de unge som deltog i mægling, begik 27,6 % ny kriminalitet, mens der for de unge, som ikke deltog i mægling var et recidiv på 42,9 %. Altså en reduceret risiko på 15,3 %, som er statistisk signifikant.

Det svenske studie beskriver det teoretiske udgangspunkt for at bruge mægling og analyserer de effekter, det har haft i Sverige.

Studiet har fulgt knap 1200 unge under 21 år fra 2003 og tre år frem for at se, om der har været tilbagefald til ny kriminalitet. 693 af de unge fik tilbud om mægling. 501 unge (kontrolgruppen) blev ikke tilbudt mægling.

Målgruppe

Målgruppen for mægling er unge under 21 år, som har begået kriminalitet. I studiet indgår to svenske kommuner, hvor alle unge i målgruppen har fået tilbud om mægling. Næsten alle de unge (98-99 %) har taget imod tilbuddet, og effekterne er derfor baseret på mange forskellige typer af unge.

Vil du vide mere?

Læs Sehlin, Staffan, 2009
Förebygger medling återfall i brott bland unga gärningsmän? En återfallsstudie av medlingsverksamheterna i Hudiksvall & Örnsköldsvik.
Licentiatavhandling ved sociologiska institutionen, Umeå Universitet (<http://umu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:213083>)

En mægling kan komme i stand, hvis gerningsmanden er positivt indstillet, ofret ønsker at deltage, forældrene er positive, skyldsspørgsmålet er afgjort m.m.

Studiet omfatter 693 unge under 21 år, som har været tilbudt mægling, samt en sammenlignelig kontrolgruppe, som ikke er tilbudt mægling (501 unge). Grupperne er sammenlignelige i forhold til alder, køn, etnicitet, kriminalitetstype, kriminalitetshistorik, sociale og demografiske forhold for at kunne kontrollere for, at en eventuel effekt skyldtes andre faktorer end mæglingen.

Begge grupper har modtaget samme typer af sanktioner. Det kan – afhængig af de unges alder – være bøder, afsoning, tilsyn, ungdomstjeneste, anbringelse på lukkede institutioner etc.

Studiet har fulgt de unge fra 2003 og tre år frem for at se, om der har været tilbagefald til ny kriminalitet. De unge har i gennemsnit været 15,3 år gamle, da de blev tilbudt mægling.

Formål og baggrund

Der gennemføres i Sverige årligt mellem 15-1700 mæglinger med unge under 21 år, som har begået kriminalitet. Efter en lovændring fra 2002 kan unge tilbydes mægling, hvis kriminaliteten er anmeldt til politiet, den unge har erkendt det og man vurderer mægling vil være hensigtsmæssig. Deltagelse er frivillig for både gerningsmand og offer.

Mæglingen sker parallelt med den ordinære retsproces og har til formål at lade parterne selv fortælle deres version af episoden, og tage ansvar for at løse konflikten indbyrdes. Mødet kan være rehabiliterende for både gerningsmand og offer, og virke forebyggende ved at lade gerningsmanden stå ved konsekvenserne af sine handlinger og få en større forståelse for ofrets situation.

Der er lavet internationale studier, der peger på en kriminalitetsforebyggende effekt af mægling og andre, som ikke finder effekt. Sehlin gennemgår en række af dem og konkluderer, at på tværs af studierne viser mægling sig mindst lige så effektivt som andre tiltage som f.eks. tilsyn. Men på trods af, at mæglingen anvendes så meget i Sverige, mangler der svenske studier af effekten. Afhandlingen er et bidrag til dette.

Resultater

Studiet viser positive resultater i form af mindre tilbagefald til ny kriminalitet. For de unge, som deltog i mægling var der gennemsnitligt 27,6 %, som begik ny kriminalitet, mens der for de unge, som ikke deltog i mægling var 42,9 %. Tilbagefaldsfrekvensen var 15,3 procent lavere for de unge, som deltog i mægling end for de, som ikke gjorde. Forskellen var statistisk signifikant.

I studiet kontrolleres for de faktorer, man normalt tillægger stor betydning i forhold til ungdomskriminalitet, herunder etnicitet og alder. Analysen viser, at brug af mægling til de unge har *større* betydning for tilbagefaldsrisikoen end om de var over eller under 15 år, og om de var født i Sverige eller ej.

Analysen viser også, at brug af mægling påvirker recidivet *mindre* end køn og historik. Når der alligevel kan ses en større tilbagefaldsfrekvens for unge med anden etnisk baggrund forklares det derfor ikke med etnicitet, men med at en relativt større del af de unge med anden etnisk baggrund havde begået kriminalitet tidligere. Det er således historikken, og ikke etniciteten, som kan forklare forskellen i recidiv.

Unge, som har begået kriminalitet mod en privatperson (og ikke eksempelvis mod en virksomhed) har generelt større recidiv-*risiko*. Mægling kan derfor have særlig interesse ved kriminalitet begået mod privatpersoner.

Der er flere drenge end piger, som begår kriminalitet. Men studiet tyder på, at effekten af mægling er størst for piger.

Der kan i studiet findes en positiv effekt af mægling på mange typer af kriminalitet, både ved forbrydelser mod liv og helbred, berigelsesforbrydelser, hærværk o.a.

Fremgangsmåde, metode og teori

Mægling i Sverige har især været anvendt i to områder af Sverige, og Sehlin har derfor udvalgt to kommuner derfra til studiet.

De ca. 1200 unge er fordelt på en eksperimentgruppe, som tilbydes mægling og en kontrolgruppe fra omkringliggende kommuner, der ikke er tilbudt mægling, men som er sammenlignelig på andre parametre. Informationerne er fundet via registre hos politiet, dels både over anklagede og over unge, der er eller har været mistænkt for kriminalitet.

Derudover indgår journalerne fra mæglingerne med personoplysninger om den unge, samt kriminalitetstype, tidspunkt og deltagere. Materialet er bearbejdet statistisk i SPSS og der er redegjort for bortfald, eventuel bias m.m.

Sehlin har endvidere interviewet politibetjente, mæglere, anklagere og en statistiker for at få beskrevet området og kunne tilrettelægge analysen.

Mægling kan ifølge Sehlin anses som et alternativ til det gældende vestlige retssystem og om et ønske om at få konflikten tilbage til de involverede parter frem for, at konflikten løses mellem den anklagede og retssystemet. Traditionen kendes også som Restorative Justice.

Sahlin er især inspireret af den australske kriminolog John Braithwaites teori om differentiell skam, som prøver at forklare, hvorfor nogle *fortsætter* med at begå kriminalitet. Der er tale om differentiell skam, fordi det opleves mere skamfuldt for den unge, hvis nærtstående og betydningsfulde andre føler skam over dem. Følelsen af skam vil øges via et mæglingsmøde, fordi

en ansigt-til-ansigt situation kan skabe forståelse for den anden og ideelt set vil den unge herefter ændre adfærd, for ikke at opleve situationen igen.

Desuden trækkes i studiet på begrebet om negativ forstærkning fra den amerikanske sociolog Ronald Akers, som beskriver hvordan der sker indlæring af kriminel adfærd. Ifølge Akers sker indlæringen især, hvis adfærden får støtte af omgivelserne og især nærtstående personer. Derfor er det i mægling vigtigt, at forældrene tager afstand fra den kriminelle handling i forhold til den unge.

Tanken med mæglingsmødet er, at den indre skam (samvittighedskvaler og angst) og den ydre skam (stempling som kriminel, familie og nærmiljø, som tager afstand) forstærkes ved mæglingsmødet og derfor kan virke kriminalitetsforebyggende.

Perspektivering og anbefalinger

Studiet viser positive effekter af mægling i form af mindre recidiv. Og effekten er tydelig også tre år efter mæglingen har fundet sted.

Det forklares bl.a. med, at relationen mellem den unge og forældrene ændres ved mæglingsmødet. Ofte har der tidligere været en mere spinkel kontakt præget af mange konflikter, men forældrene bliver stolte af, at de unge stiller op til mødet og tager afstand, og relationen bedres. Herved får forældrene også større indflydelse på internaliseringen af normer hos de unge.

Man kan ikke på baggrund af studiet anbefale mægling til en bestemt aldersgruppe eller bestemte typer af ofre. Heller ikke ift. om mæglingen foregår alene eller i grupper, og om der på baggrund af mæglingen er udbetalt erstatning. Forskellen på alt dette var ikke statistisk signifikante.

Derimod kan det anbefales at bruge mægling ift. kriminalitet som har tydelige ofre (mishandling, forulempelse og trusler). Det svarer også til udenlandske studier, at effekterne er størst her, hvor man kan udnytte potentialet ved en ansigt-til-ansigt konfrontation. Men tilbagefaldet var også mindre for unge, der fik mægling på baggrund af eksempelvis berigelseskriminalitet mod en forretning.

Mere viden

[Justitsministeriets forskningskontor](http://www.justitsministeriet.dk/arbejdsomr%C3%A5der/forskning)

(<http://www.justitsministeriet.dk/arbejdsomr%C3%A5der/forskning>) Justitsministeriets hjemmeside indeholder bl.a. redegørelser og statistik vedrørende ungdomskriminalitet, herunder fra ministeriets forskningskontor

[Kriminalforsorgen](http://www.kriminalforsorgen.dk/)

(<http://www.kriminalforsorgen.dk/>) Kriminalforsorgens hjemmeside har bl.a.

statistik over fængsling og varetægtsfængsling, samt initiativer til begrænsning af kriminalitet

Det Kriminalpræventive Råd

(<http://www.dkr.dk/>) Det Kriminalpræventive Råds hjemmeside har information om forebyggelsesarbejdet for børn og unge samt diverse undersøgelser

Mentor- og fritidsindsatser (Det kriminalpræventive Råd) (<http://www.dkr.dk/>)

Ungdomssanktionen (<http://www.servicestyrelsen.dk/ungdomssanktionen>)

Uddybende information om ungdomssanktionen

Blueprints for Violence Prevention

(<http://www.colorado.edu/cspv/blueprints/>) Hjemmeside for projektet ”Blueprints for Violence Prevention” på universitetet i Colorado, USA. Der beskrives ca. ti indsatser, som har stærk forskningsmæssig dokumentation for effektivt at forebygge vold, misbrug og kriminalitet samt omkring 20 lovende indsatser

Statens Institutions Styrelse

(<http://www.stat-inst.se/>) Hjemmesiden for Den svenske Statens Institutionsstyrelse har informationer om arbejdet med anbringelser af unge kriminelle i Sverige

Håndbog om Barnets Reform (<http://www.socialstyrelsen.dk/born-og-unge/barnets-reform/implementeringsaktiviteter/handbog-om-barnets-reform>)

Printet: 10.06.2013

Publiceret: 16.01.2013

Sidst opdateret: 16.01.2013 kl. 13:49

Socialstyrelsen
Edisonsvej 18. 1.
5000 Odense C

Telefon: 72 42 37 00
info@socialstyrelsen.dk

EAN-nr.: 5798000354838

CVR-nr.: 26144698